

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความทุกข์ทรมาน และปัจจัยที่สัมพันธ์กับความทุกข์ทรมานของสตรีหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง โรงพยาบาลตำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ สตรีที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องและหลังผ่าตัดนอกรักษาตัวในหอผู้ป่วยสามัญสูติรีเวชกรรม โรงพยาบาลตำรวจ กรุงเทพมหานคร ซึ่งจากสถิติสตรีที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องปี พ.ศ 2554 มีจำนวนเฉลี่ย 652 คน (สถิติผู้ป่วยใน หอผู้ป่วยสูติรีเวชกรรม โรงพยาบาลตำรวจ, 2554)

กลุ่มตัวอย่างคือ สตรีที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องและหลังผ่าตัดนอกรักษาตัวในหอผู้ป่วยสามัญสูติรีเวชกรรม โรงพยาบาลตำรวจ กรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือนกันยายน 2555 ถึงเดือนเมษายน 2556 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) อายุ 18ปีขึ้นไป
- 2) เป็นสตรีที่คลอดโดยการผ่าตัดเอาทารกออกทางหน้าท้อง
- 3) มีสถานภาพสมรสคู่และอยู่ด้วยกันกับสามี
- 4) พูดและสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ดี
- 5) ไม่มีปัญหาด้านการมองเห็นและการได้ยิน
- 6) ยินยอมให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane,1973 :125) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่กำหนดไว้ที่ 0.05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{652}{(1+652(.05)^2)} = 247.9$$

เพื่อป้องกันข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือกลุ่มตัวอย่างยุติการเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 5 รวมขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 260 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ศาสนาระดับการศึกษา ลำดับที่ของการตั้งครรภ์ อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ การวางแผนในการมีบุตร ประวัติการผ่าตัด ข้อบ่งชี้ในการผ่าตัด ชนิดของการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง และภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความทุกข์ทรมานของสตรีหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสัมภาษณ์ความทุกข์ทรมานของแม็คคอร์คิลและยัง (McCorkle & Young, 1978) และแบบสัมภาษณ์ความทุกข์ทรมาน(distress) ในผู้ป่วยหลังผ่าตัดใหญ่ของ นันทา เล็กสวัสดิ์ และคณะ (2542) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 29 ข้อลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

0 คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบไม่มีความรู้สึกทุกข์ทรมาน
1 คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีความรู้สึกทุกข์ทรมานน้อย
2 คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีความรู้สึกทุกข์ทรมานปานกลาง
3 คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีความรู้สึกทุกข์ทรมานมาก
4 คะแนน	หมายถึง	ผู้ตอบมีความรู้สึกทุกข์ทรมานมากที่สุด

การแปลผลคะแนนความทุกข์ทรมานแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง	0.00-0.49	หมายถึง	ความทุกข์ทรมานอยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง	0.50-1.49	หมายถึง	ความทุกข์ทรมานอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง	1.50-2.49	หมายถึง	ความทุกข์ทรมานอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง	2.50-3.49	หมายถึง	ความทุกข์ทรมานอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง	3.50-4.00	หมายถึง	ความทุกข์ทรมานอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมกรรมการเผชิญความเครียดผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของนงลักษณ์ บุญเยี่ย (2537) ซึ่งได้แปลและดัดแปลงมาจากแบบวัดพฤติกรรมกรรมการเผชิญความเครียดของจาโลวีก (Jalowiec, 1988) โดยแบ่งพฤติกรรมกรรมการเผชิญความเครียดเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 36 ข้อ คือ ด้านการเผชิญหน้ากับปัญหาจำนวน 13 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 5, 11, 15, 16, 17, 22, 27, 28, 29, 31, 32, 34 ด้านการจัดการกับอารมณ์จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 6, 9, 12, 13, 19, 21, 23, 24 และด้านการแก้ปัญหาทางอ้อมจำนวน 14 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 4, 7, 8, 10, 14, 18, 20, 25, 26, 30, 33, 35, 36 แบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ

การใช้พฤติกรรมการเผชิญความเครียด	ค่าคะแนน
ไม่ใช้	0
น้อย	1
ปานกลาง	2
บ่อย	3
บ่อยที่สุด	4

สำหรับเกณฑ์ในการกำหนดคะแนนการใช้พฤติกรรมการเผชิญความเครียด แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยในช่วง	0.00-0.49	ใช้พฤติกรรมเผชิญความเครียดระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยในช่วง	0.50-1.49	ใช้พฤติกรรมเผชิญความเครียดระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยในช่วง	1.50-2.49	ใช้พฤติกรรมเผชิญความเครียดระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยในช่วง	2.50-3.49	ใช้พฤติกรรมเผชิญความเครียดระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยในช่วง	3.50-4.00	ใช้พฤติกรรมเผชิญความเครียดระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพของกลุ่มสมรสผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของกรูณาภรณ์

อิศรางกูร ณ อยุธยา (2538) ซึ่งได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามสัมพันธภาพของกลุ่มสมรสของสปาร์เนียร์ (Spanier, 1976 cited in Stover & Christine, 1993:230-232) และแบบสอบถามสัมพันธภาพของกลุ่มสมรสของวันเพ็ญ กุลนริศ (2524) ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและการรับรู้ที่มีต่อสัมพันธภาพของกลุ่มสมรสมีทั้งหมด 12 ข้อ ข้อความด้านบวก 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 8, 9 และ 11 ข้อความด้านลบ 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4, 5, 6, 7, 10 และ 12 คำถามแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความพึงพอใจในกลุ่มสมรส ด้านความรับผิดชอบซึ่งกันและกัน ด้านการแสดงความรักใคร่ผูกพัน และการปรับตัวด้านเพศสัมพันธ์ ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ

สัมพันธภาพของกลุ่มสมรส	ค่าคะแนน
ไม่เป็นความจริงเลย	1
เป็นความจริงบ้างเล็กน้อย	2
เป็นความจริงค่อนข้างมาก	3
เป็นความจริงมากที่สุด	4

การกำหนดคะแนนขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อความ ดังนี้

คะแนน	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
4	เป็นความจริงมากที่สุด	ไม่เป็นความจริงเลย
3	เป็นความจริงค่อนข้างมาก	เป็นความจริงบ้างเล็กน้อย
2	เป็นความจริงบ้างเล็กน้อย	เป็นความจริงค่อนข้างมาก
1	ไม่เป็นความจริงเลย	เป็นความจริงมากที่สุด

สำหรับการเกณฑ์ในการกำหนดคะแนนสัมพันธภาพคู่สมรส แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยในช่วง	1.00 – 2.00	หมายถึง สัมพันธภาพของคู่สมรสไม่ดี
คะแนนเฉลี่ยในช่วง	2.01 – 3.00	หมายถึงสัมพันธภาพของคู่สมรสปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยในช่วง	3.01 – 4.00	หมายถึง สัมพันธภาพของคู่สมรสดี

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ความทุกข์ทรมานของสตรีหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน มาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index = CVI) ค่าที่ยอมรับได้ คือ .80 ขึ้นไป (Polit & Beck, 2012: 337) ได้ค่า CVI เท่ากับ .80 และผู้วิจัยนำเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

2. การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) แบบสัมภาษณ์ความทุกข์ทรมาน แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการเผชิญความเครียด และแบบสอบถามสัมพันธภาพของคู่สมรส ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด ไปทดลองใช้กับสตรีหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้ง 6 โรงพยาบาลตำรวจ จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ความทุกข์ทรมาน แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการเผชิญความเครียด และแบบสอบถามสัมพันธภาพของคู่สมรส เท่ากับ 0.85, 0.80 และ 0.85 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการอนุมัติการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของหน่วยงานที่ทำการวิจัยที่จว. 42/2555 โดยก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ และเมื่อเข้าร่วมการวิจัยแล้วสามารถยุติการเข้าร่วมวิจัยในช่วงใดก็ได้โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลทั้งนี้จะไม่มีผลกระทบใดๆต่อกลุ่มตัวอย่างและต่อการรักษาพยาบาล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บไว้เป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะสำหรับการวิจัยเท่านั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ทำหนังสือถึงนายแพทย์ใหญ่โรงพยาบาลตำรวจ ผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในวันและเวลาราชการ ภายหลังจากได้รับอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลและหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. อบรมผู้ช่วยวิจัยในเรื่องเทคนิคการสัมภาษณ์ วิธีการบันทึกแต่ละข้อคำถาม โดยในระยะแรกของการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้ช่วยวิจัยต่อแบบสัมภาษณ์ และเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลถูกต้อง
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยพบกลุ่มตัวอย่างในวันที่ 3 หลังผ่าตัดคลอด โดยแนะนำตนเอง อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยรวบรวมข้อมูลทั่วไปจากรายงานผู้ป่วยและสัมภาษณ์เพิ่มเติมในบางหัวข้อ หลังจากนั้นสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถามความทุกข์ทรมาน
5. ในวันที่ 4 หลังผ่าตัด ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยแจกแบบสอบถามพฤติกรรมการเผชิญความเครียด และแบบสอบถามสัมพันธภาพของกลุ่มสมรสให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเอง พร้อมอธิบายรายละเอียดและเปิด โอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ
6. ผู้วิจัยดำเนินการตามข้อ 3-5 จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่กำหนด 260 คน
7. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องแล้วจึงจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. คำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความทุกข์ทรมาน พฤติกรรมการเผชิญความเครียด และสัมพันธภาพของกลุ่มสมรส
3. คำนวณหาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเผชิญความเครียด สัมพันธภาพของกลุ่มสมรส อยุ่กับความทุกข์ทรมานในสตรีหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้ (Hinkle D. E. 1998, p 118)

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
.90 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
.70 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.50 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.30 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากหรือแทบไม่มีความสัมพันธ์กัน

เครื่องหมาย + หรือ - แสดงถึงทิศทางของความสัมพันธ์ คือ

r มีเครื่องหมาย + หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน

r มีเครื่องหมาย - หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม

4. คำนวณความสัมพันธ์ของระดับการศึกษา ลำดับที่ของการตั้งครุภัณฑ์ ชนิดของการผ่าตัด และประสิทธิภาพการผ่าตัด กับความทุกข์ทรมานในสตรีหลังผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง โดยใช้ไคสแควร์ (Chi-square) และใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับความสัมพันธ์ จากค่า Cramer's V ดังนี้

ค่า V	ระดับของความสัมพันธ์
1	มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์
.76 - .99	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
.56 - .75	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.26 - .55	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.01 - .25	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0	ไม่มีความสัมพันธ์กัน